Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0166

Kiinan kriittisille raaka-aineille asettamiin vientirajoituksiin vastaaminen

Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. heinäkuuta 2025 Kiinan kriittisille raaka-aineille asettamiin vientirajoituksiin vastaamisesta (2025/2800(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kiinasta,

– ottaa huomioon tulevan EU:n ja Kiinan huippukokouksen, joka on tarkoitus pitää 24.–25. heinäkuuta 2025,

– ottaa huomioon puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta 11. huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1252[1], joka tunnetaan myös kriittisiä raaka-aineita koskevana säädöksenä,

– ottaa huomioon Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä ja asetuksen (EU) 2018/1724 muuttamisesta 13. kesäkuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1735[2] (nettonollateollisuussäädös),

– ottaa huomioon G7-ryhmän johtajien julkilausuman G7-ryhmän kriittisiä mineraaleja koskevasta toimintasuunnitelmasta,

– ottaa huomioon 26. helmikuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma: kilpailukykyyn ja vähähiilistämiseen tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma” (COM(2025)0085),

---

1 EUVL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
2 EUVL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

– ottaa huomioon puhtaan kaupan ja puhtaiden investointien kumppanuudet, joista EU neuvottelee, ja EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevat kumppanuudet,

– ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta (JOIN(2023)0020) ja komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin European Policy Centre -ajatushautomossa 30. maaliskuuta 2023 ja parlamentissa 18. huhtikuuta 2023 pitämät puheet riskien vähentämisestä,

– ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Kaja Kallasin ja Kiinan ulkoministerin Wang Yin Brysselissä 2. heinäkuuta 2025 käymän kolmannentoista EU:n ja Kiinan strategisen vuoropuhelun,

– ottaa huomioon komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin Kananaskisissa Kanadassa 16.–17. kesäkuuta 2025 pidetyssä G7-huippukokouksessa antamat julkilausumat,

– ottaa huomioon Maailman kauppajärjestön (WTO) säännöt ja erityisesti vientirajoitusten syrjimättömyyttä ja avoimuutta koskevat periaatteet,

– ottaa huomioon Kiinan harvinaisten maametallien vientirajoituksia koskevat WTO:n riitojen ratkaisemista koskevat päätökset DS431, DS432 ja DS433,

– ottaa huomioon yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 136 artiklan 2 ja 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että Kiina alkoi 4. huhtikuuta 2025 asettaa vientirajoituksia seitsemälle seitsemästätoista harvinaisesta maametallista ja niistä valmistetuille kestomagneeteille ottamalla käyttöön harkinnanvaraisten lupien järjestelmän, mitä se perusteli kaksikäyttöisyydellä ja turvallisuusnäkökohdilla; toteaa, että rajoitusten kohteena olevien tuotteiden luettelo sisältää keskiraskaita ja raskaita harvinaisia maametalleja (samarium, gadolinium, terbium, dysprosium, lutetium, skandium ja yttrium);

B. ottaa huomioon, että kriittiset raaka-aineet ovat keskeisiä tuotantopanoksia monenlaisissa teollisuustuotteissa ja -prosesseissa, myös kriittisillä aloilla, kuten puhtaassa teknologiassa, digitaaliteknologiassa, terveydenhuollossa ja puolustuksessa; ottaa huomioon, että kriittisten raaka-aineiden turvattu ja kestävä tarjonta on olennaista unionin ilmastoon, digitalisaatioon, kilpailukykyyn ja puolustukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi;

C. ottaa huomioon, että vientimäärien kerrotaan laskeneen peräti 80 prosenttia, mikä vaikuttaa voimakkaasti lukuisiin toimialoihin, kuten elektroniikka-alaan, kuluttajateknologiaan, vihreään energiaan ja uusiutuviin energianlähteisiin, autoteollisuuteen, ilmailu- ja avaruusalaan ja terveydenhuoltoon;

D. ottaa huomioon, että EU:n riippuvuus Kiinasta kriittisten raaka-aineiden osalta on jatkanut kasvuaan tai parhaimmillaankin pysynyt itsepintaisesti korkealla tasolla; ottaa huomioon, että Kiina on vahvasti harvinaisten maametallien globaalin toimitusketjun keskiössä, sillä sen hallussa on noin 75 prosenttia kaivostuotannosta ja 85 prosenttia jalostuskapasiteetista, ja että joidenkin harvinaisten maametallien, kuten terbiumin, yttriumin ja dysprosiumin, kohdalla luku on jopa yli 95 prosenttia; toteaa, että EU on kriittisten raaka-aineiden tarjonnan suhteen yhä liian riippuvainen EU:n ulkopuolisista maista ja se on lähes täysin riippuvainen Kiinasta raskaiden harvinaisten maametallien tarjonnan osalta; ottaa huomioon, että EU:n kysyntä katetaan kestomagneettien osalta 98-prosenttisesti ja NdFeB-magneettien osalta 92-prosenttisesti tuonnilla Kiinasta;

E. toteaa, että Kiinan asemasta maailmanlaajuisessa kriittisten raaka-aineiden ja välituotteiden louhinnassa, käsittelyssä ja jalostuksessa on tullut huomattavasti hallitsevampi, mikä on luonut tärkeisiin arvoketjuihin strategisia riippuvuuksia, joita on aika ajoin tarkoituksellisesti hyödynnetty kauppaa rajoittavin toimenpitein; ottaa huomioon, että Kiina rajoitti harvinaisten maametallien vientiä ensimmäisen kerran vuonna 2010 Japanin kanssa käydyn aluekiistan vuoksi ja että pysyvä valituselin julisti toimet WTO:n sääntöjen vastaisiksi; ottaa huomioon, että Kiina on myös soveltanut laajoja rajoituksia sellaisten raakamineraalien vientiin, jotka EU on luokitellut strategisiksi ja/tai kriittisiksi, mukaan lukien gallium ja germanium 1. elokuuta 2023 alkaen, grafiitti joulukuusta 2023 alkaen, antimonituotteet 15. syyskuuta 2024 alkaen, volframi ja vismutti 4. helmikuuta 2025 alkaen ja skandium 17. huhtikuuta 2025 alkaen;

F. ottaa huomioon, että näiden vientirajoitusten täytäntöönpano on jo alkanut aiheuttaa vakavia häiriöitä EU:n teollisuudelle, muun muassa autoteollisuudelle, jossa jouduttiin sulkemaan tilapäisesti peräti 17 kokoonpanolinjaa toukokuussa 2025; ottaa huomioon, että häiriöt uhkaavat vaikuttaa moniin eri aloihin, kuten terveydenhuoltoon, avaruus- ja puolustusalaan – mukaan lukien hävittäjät, fregatit, droonit ja täsmäasejärjestelmät – tuuliturbiineihin ja akkuihin, samoin vihreään ja digitaaliseen siirtymään yleisemmin;

G. ottaa huomioon, että Kiinan lupamenettelyssä hakijoiden odotetaan luovuttavan Kiinan viranomaisille arkaluonteisia tietoja, mikä rikkoo liikesalaisuuksien suojaa; ottaa huomioon, että Kiinan joulukuussa 2024 päivitetty vientivalvontakehys antaa maan kauppaministeriölle, valtioneuvostolle ja keskussotilaskomissiolle lisää harkintavaltaa

ottaa vientivalvonnan piiriin tuotteita, joita ei ole virallisesti merkitty kaksikäyttötuotteiden luetteloon; ottaa huomioon, että näihin uusiin säädöksiin sisältyy toimenpiteitä, joita sovelletaan ekstraterritoriaalisesti;

H. ottaa huomioon, että EU soveltaa vientivalvontaa tietyntyyppisiin kriittisiin ja kehittyneisiin materiaaleihin mutta tässä valvonnassa keskitytään selvästi materiaalityyppeihin, joiden käyttöön tietyissä sotilaallisissa sovelluksissa liittyy tarkat tekniset parametrit, eikä valvonta vaikuta kaupallisten muiden kuin arkojen tuotteiden kauppaan ja se koskee vain pientä osuutta kyseisten materiaalien kokonaisviennistä;

I. ottaa huomioon, että Kiinan tarkoituksellisena strategiana on ollut myydä maailmanlaajuisia markkinahintoja halvemmalla ja pitää samalla kotimarkkinansa suljettuina, mikä yleisesti ottaen hyödyttää valtion omistamia yrityksiä, ja yhdistää tähän massiivisia tukijärjestelmiä, mikä aiheuttaa maailmanlaajuisen kilpailun merkittävää vääristymistä ja vaarantaa EU:n ja jäsenvaltioiden viimeaikaiset pyrkimykset pitää EU:n jäljellä oleva kaivosalan toiminta hengissä;

J. toteaa, että EU hyväksyi huhtikuussa 2024 kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen, joka toimii lähtökohtana pyrkimyksille parantaa EU:n kriittisten raaka-aineiden ja strategisten raaka-aineiden tarjonnan häiriönsietokykyä ja riippumattomuutta; ottaa huomioon, että kriittisiä raaka-aineita koskevassa säädöksessä käsitellään sekä tarjonta- että kysyntäpuolta muun muassa tuotantotavoitteiden, kulutuksen hillitsemiseen tähtäävän resurssitehokkuuden ja strategisten raaka-aineiden korvaamisen kautta; ottaa huomioon, että kiertotalous on kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen ydintä ja että säädöksessä asetetaan tavoitteeksi kattaa vuoteen 2030 mennessä 25 prosenttia unionin strategisten raaka-aineiden tarpeista kierrättämällä ja kierrättää merkittävästi suurempia määriä kutakin strategista raaka-ainetta jätteestä muun muassa kestomagneetteihin;

K. toteaa tulevan EU:n ja Kiinan huippukokouksen tarjoavan tilaisuuden käydä vuoropuhelua ja samalla edelleen vastustaa määrätietoisesti pakkokeinoja;

L. ottaa huomioon, että Kiinan pakotteet entistä Euroopan parlamentin jäsentä, jäsenvaltioiden parlamenttien jäseniä ja eurooppalaisia ajatushautomoja vastaan ovat yhä voimassa;

1. tuomitsee ankarasti Kiinan päätöksen ottaa käyttöön harvinaisia maametalleja koskevia vientirajoituksia, sillä se on pysäyttänyt viennin ja häirinnyt huomattavasti toimitusketjuja, jotka ovat elintärkeitä autoteollisuudelle, puolustusteollisuuden valmistajille, puolijohdeyrityksille, vihreälle teknologialle, terveydenhuollon käyttökohteille ja monille muille aloille EU:ssa ja eri puolilla

maailmaa; katsoo, että Kiinan toimenpide on oikeutukseton, sen tarkoitus on toimia pakkokeinona ja se perustuu maan suunnattomaan vaikutusvaltaan, joka on seurausta sen monopolia muistuttavasta asemasta maailmanmarkkinoilla;

2. katsoo Kiinan käyttävän näitä vientirajoituksia neuvotteluasemansa vahvistamiseen; korostaa, että EU:n on torjuttava jyrkästi kaikki Kiinan yritykset käyttää näitä rajoituksia saadakseen pakolla aikaan myönnytyksiä muiden kaupan esteiden osalta, ja katsoo, että kaikki myönnytykset Kiinan hyväksi tältä osin heikentäisivät EU:n kykyä suojautua nykyisiltä ja tulevilta pakkokeinoilta;

3. korostaa, että tulevassa EU:n ja Kiinan huippukokouksessa on tärkeää tuoda esiin huolta Kiinan asettamista harvinaisia maametalleja koskevista vientirajoituksista ja näiden rajoitusten laajemmista vaikutuksista globaaleihin toimitusketjuihin; on vakuuttunut siitä, että vientivalvonnan olisi oltava osa monenvälistä lähestymistapaa, joka on suunniteltu suojelemaan kansainvälistä turvallisuutta ja varmistamaan maailmanlaajuisesti tasapuoliset toimintaedellytykset, vaatii, että yksipuolinen valvonta rajoitetaan siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä kansalliseen turvallisuuteen liittyvien näkökohtien vuoksi, ja että säännöt ovat avoimet ja selkeästi määritellyt, ja sen vuoksi korostaa, että Kiinan toimet ovat monenvälisten sääntöjen ja käytäntöjen vastaisia, ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita omaksumaan päättäväisen ja yhtenäisen kannan, keskustelemaan Kiinan kanssa rakenteellisen ratkaisun löytämiseksi ja jatkamaan vuoropuhelua Kiinan kanssa tästä asiasta;

4. kehottaa Kiinan viranomaisia toteuttamaan konkreettisia toimia ehdotuksensa pohjalta ja poistamaan vientirajoitukset kokonaan; panee merkille myös Kiinan viranomaisten äskettäisen ehdotuksen niin kutsuttujen vihreiden kaistojen perustamisesta, millä helpotettaisiin menettelyjä eurooppalaisille yrityksille;

5. korostaa, että EU:n on kiireellisesti lujitettava strategista vaikutusvaltaansa ja välttämätöntä rooliaan määrittämällä, hyödyntämällä ja vahvistamalla aloja, joilla sillä on kriittisiä etuja Kiinaan nähden keskeisten tavaroiden ja teknologioiden alalla, jotta voidaan vahvistaa EU:n strategista riippumattomuutta, tai rajoittamalla suuririskisten kiinalaisten toimittajien pääsyä EU:n sisämarkkinoille EU:n ja kansainvälisen kauppalainsäädännön mukaisesti;

6. katsoo, että toimillaan Kiina käyttää kriittisten raaka-aineiden toimituslinjojaan oikeudettomasti aseena, mikä tekee siitä epäluotettavan tuotantopanosten lähteen kriittisille aloille ja uhkan unionin taloudellisille eduille ja keskeisille turvallisuuseduille;

7. on erittäin huolissaan Kiinan viranomaisten asettamista vaatimuksista, joiden mukaan hakijoiden on vientilupia hakiessaan

julkistettava arkaluonteisia tietoja, sekä tähän liittyvästä merkittävästä teknologiavuodon riskistä puolustusalan teollisen perustan arvoketjun ja kansallisten turvallisuussalaisuuksien osalta, ja korostaa, että tätä saatetaan käyttää tulevissa pakkokeinoissa; pitää olennaisen tärkeänä, että komissio ja jäsenvaltiot arvioivat ja lieventävät tällaisen tiedonsiirron turvallisuusvaikutuksia Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategian mukaisesti;

8. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita nopeuttamaan EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen täytäntöönpanoa; korostaa Euroopan kriittisiä raaka-aineita käsittelevän toimikunnan ja sen alaryhmien tärkeää roolia EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen nopeassa ja tehokkaassa täytäntöönpanossa; palauttaa mieliin asetetut selkeät ja kunnianhimoiset tavoitteet, joilla pyritään vahvistamaan EU:n valmiuksia louhia, jalostaa ja kierrättää strategisia raaka-aineita EU:ssa vuoteen 2030 mennessä; korostaa, että EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen puitteissa on valittu ensimmäiset 60 strategista hanketta;

9. pitää valitettavana, ettei EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen yhteydessä ole määritetty sille omia EU:n määrärahoja, vaikka rahoituksen puute on merkittävin pullonkaula; korostaa, että on kiireellisesti turvattava investoinnit EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen nojalla hyväksyttyihin strategisiin hankkeisiin ja muihin louhintaa, jalostusta, käsittelyä ja kierrätystä edistäviin hankkeisiin, jotka osaltaan vähentävät Kiinaan liittyviä riskejä ja auttavat saavuttamaan EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen vertailuarvot; kehottaa komissiota osoittamaan lisää EU:n tason tukea harvinaisten maametallien ja kriittisten raaka-aineiden tarjonnan monipuolistamiseen ja takaamaan, että tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen sisältyy budjettikohta, jolla edistetään investointeja louhintaan, jalostukseen, kiertotalouteen, tutkimukseen ja innovointiin, myös kriittisten raaka-aineiden korvaamisen osalta;

10. korostaa, että EU:n on harjoitettava kaivostoimintaa EU:ssa ja luotava uudelleen jalostuskapasiteettia; korostaa, että resurssien käytön tehostaminen teknologisen innovoinnin avulla on yksi EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen tavoitteista; korostaa kierrätyksen ja kaupunkikaivostoiminnan mahdollisuuksia lievittää toimitusrajoitusten vaikutuksia lyhyellä aikavälillä ja pyytää komissiota ryhtymään välittömästi toimiin, joilla parannetaan harvinaisten maametallien keräämistä ja säilyttämistä sisämarkkinoilla;

11. korostaa tarvetta varmistaa kriittisten raaka-aineiden arvoketjuihin tehtävien investointien pitkän aikavälin liiketoimintapohja ja kannattavuus muun muassa tarjoamalla taloudellista tukea, kuten vähimmäishinnat, ostotuki ja strateginen varastointi; kehottaa jäsenvaltioita edellyttämään, että suuret yritykset, jotka tuottavat teknologiaa strategisilla aloilla, toteuttavat asianmukaisesti ja

säännöllisesti riskeihin varautumista koskevia toimia ja toimenpiteitä toimituspulan lieventämiseksi, myös varastoinnin avulla;

12. kehottaa komissiota arvioimaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa EU:n harvinaisten maametallien strategisten varastojen vähimmäistasoa, kun kyse on strategisiksi raaka-aineiksi luokitelluista aineista (neodyymi, praseodyymi, terbium, dysprosium, gadolinium, samarium ja cerium), ja niiden loppukäyttösovelluksia, jotka liittyvät muun muassa puolustusteollisuuteen;

13. peräänkuuluttaa lisäksi vahvempaa sitoutumista sellaisten puhtaan kaupan ja puhtaiden investointien kumppanuuksien ja raaka-aineita koskevien kahdenvälisten strategisten kumppanuuksien solmimiseen, jotka perustuvat aidosti kaikkia osapuolia hyödyttävään kumppanuuteen ja täyttävät tiukat kestävyys- ja ihmisoikeusnormit; korostaa tarvetta siirtyä kohti kriittisiä raaka-aineita koskevia sitovia sopimuksia, jotta voidaan turvata EU:n toimitusvarmuus pitkällä aikavälillä, taata suurempi avoimuus ja varmistaa, että parlamentilla on valvontavaltaa; korostaa vapaakauppasopimusten ja Global Gateway -aloitteen merkitystä kriittisten raaka-aineiden saatavuuden parantamisessa;

14. kannustaa sisällyttämään asiaankuuluvaan julkisia hankintoja koskevaan lainsäädäntöön etuuskohtelulausekkeita, jotka koskevat harvinaisten maametallien hankintaa EU:n toimittajilta ja luotettavilta kumppaneilta; kehottaa tehostamaan koordinointia samanmielisten kansainvälisten kumppanien kanssa erityisesti G7-ryhmän ja Naton puitteissa ja Japanin metalli- ja energiaturvallisuusjärjestön kanssa, jotta voidaan parantaa tietämyksen siirtoa ja yhdenmukaistaa toimitusketjun turvallisuutta, yhteisiä investointeja ja varastointia koskevia strategioita sekä kehittää luotettavia lähteitä koskevia normeja strategisille aloille ja hankkeille;

15. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Kiinan kansantasavallan hallitukselle ja parlamentille.